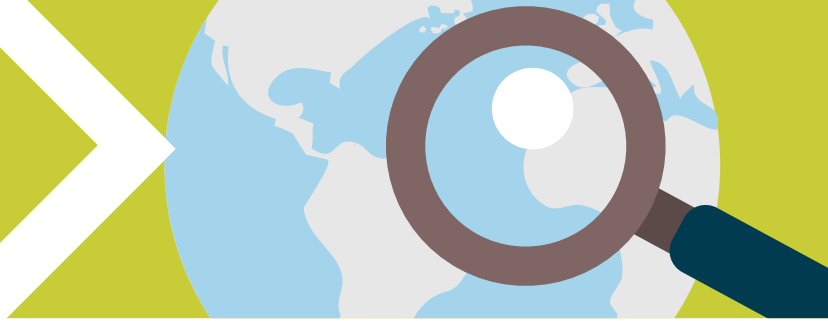

Recursos per a la sostenibilitat

Sostenibilitat

Centre de Recursos
per a les Associacions Juvenils
de Barcelona

Juny 2017

Fitxa temàtica 11

“La tendència consumista del segle XXI fa difícil el manteniment del medi ambient en bon estat. Per això, cal trobar maneres que contribueixin diàriament a no perjudicar-lo encara més. Us fem algunes propostes per fer més sostenible la vostra entitat!”

1. Desenvolupament sostenible

La filosofia de la sostenibilitat sorgeix davant la inviabilitat del model socioeconòmic actual basat en el **consum intensiu dels recursos naturals** i en la generació de quantitats creixents de residus. Segons el model de desenvolupament sostenible, el creixement ha d'encaixar dins dels límits ecològics del planeta, tot garantint l'equitat social i sense comprometre les necessitats de les generacions futures.

2. Principis del desenvolupament sostenible

- La capacitat del planeta imposa límits a moltes activitats humanes i obliga a una **reducció del consum** de recursos.
- Els humans tenim el deure d'**evitar comprometre la capacitat de les generacions futures** per satisfer les nostres necessitats actuals.
- La qualitat de vida de les persones té **dimensions socials, culturals, ètiques i espirituals**, no només econòmiques.
- La riquesa, les oportunitats i les responsabilitats s'han de compartir per a **construir una societat més equitativa**.
- Davant el risc de produir un **impacte ambiental sobre els ecosistemes**, s'ha d'aplicar el principi de precaució i actuar amb prudència.
- Per a resoldre un **problema social, ambiental o econòmic** cal que tots els factors que afecten el problema s'integrin a la solució.

3. Les 6 R

La tendència consumista a la qual estem avesats en ple segle XXI fa difícil el manteniment del medi ambient en bon estat. Per això ens cal trobar maneres que contribueixin diàriament a no perjudicar-lo encara més. El reciclar, reutilitzar i reduir, és una estratègia per gestionar els residus sòlids i és indispensable per preservar els recursos naturals. Però en aquest fitxa anem més enllà de les clàssiques 3 'R', i aprofundim, com s'ha vingut fent els darrers anys, en el seu discurs **apostant per les 6 'R'**.

3.1. Reduir

Reduir el volum de productes consumits quan sigui possible. La compra en excés d'articles sense una necessitat real fa que es malbaratin matèries primeres a més de l'enorme quantitat d'escombraries que es generen. Per exemple:

- Reduir l'ús de productes d'un sol ús, com ara paper de cuina i mocadors de paper.
- Reduir l'ús del paper d'alumini i substituir-lo per bosses de roba o carmanyoles.
- Reduir l'ús de bosses de plàstic, es poden utilitzar bosses compostables, de paper reciclat, cistells, o carretons.
- Reduir l'ús d'energia, utilitzant enllumenat localitzat i apagant els llums indirectes, utilitzant bombetes de baix

consum i aprofitant al màxim la llum del sol. Apagar i desendollar els electrodomèstics que no s'estan utilitzant.

- Reduir el consum d'aigua. Dutxar-se en lloc de banyar-se, assegurar-se que les aixetes no perden aigua, omplir bé el rentaplats o la rentadora abans de posar-les..
- Comprar els productes en envasos grans, retornables o poc embolicats. Els embalatges generen el 30% de la deixalla domèstica.

3.2. Reutilitzar

Reutilitzar permet prevenir directament els residus. És l'acció de tornar a utilitzar els béns o productes mitjançant una acció de millora o restauració, o donar-els-hi un nou ús si es troben en bones condicions. La reutilització s'inscriu en la lògica d'un consum més intel·ligent i de menor cost, i també més respectuós amb el medi ambient.

3.3. Reciclar

Reciclar comporta fabricar nous productes utilitzant materials obtinguts d'altres vells. Si no és possible reduir el consum d'alguna cosa ni reutilitzar-lo, es proposa intentar que almenys sigui reciclable. Reciclar és l'acció de tornar a introduir en el cicle de producció i consum productes materials obtinguts de residus.

3.4. Repensar

Repensar els nostres hàbits i maneres de viure, especialment els que tenen a veure amb com definim les nostres necessitats bàsiques.

3.5. Reestructurar

Reestructurar el sistema econòmic perquè l'enfocament principal canviï de la maximització de guanys al benestar de la gent i que s'incloguin els costos socials i ambientals en el càlcul final dels béns de consum.

3.6. Redistribuir

Redistribuir perquè tots tinguem un accés equitatiu als recursos del planeta, buscant la manera equitativa de satisfer les necessitats de tots.

4. Agenda 21

L'any 1992 va tenir lloc la **Conferència de les Nacions Unides per al Medi Ambient i el Desenvolupament** a Rio de Janeiro. Aquesta trobada mundial va aplegar caps d'estat, representants d'organitzacions governamentals i no governamentals, responsables municipals, científics, tècnics i empresaris de 179 països per analitzar conjuntament

els problemes ambientals, socials i econòmics als quals s'enfrontava la humanitat en aquell moment. L'objectiu final d'aquesta trobada, també coneguda com a Cimera de la Terra, era definir una estratègia conjunta d'actuació per construir una societat més sostenible, la qual va quedar reflectida a la Declaració de Rio: l'Agenda 21.

Aquest compromís polític a nivell global es va anar concretant amb els anys en el desenvolupament d'estratègies per a l'aplicació dels principis de sostenibilitat en els sistemes urbans, donant lloc a les iniciatives de l'Agenda 21 Local.

L'**Agenda 21 Local** era una proposta que es concreta en un llistat de compromisos que adquireix una organització, entitat, empresa, institució o administració pública per implicar tothom en la responsabilitat envers el medi ambient mitjançant la promoció d'un canvi d'hàbits i de costums. El seu propòsit final era avaluar l'estat ambiental, social i econòmic d'un municipi per engegar un procés obert, creatiu i gradual de canvi vers un model sostenible.

L'any 1995 l'Ajuntament de Barcelona va aprovar l'adhesió a la Carta d'Aalborg. La decisió implicava treballar d'acord amb els principis del desenvolupament sostenible i era el primer pas per dotar la ciutat d'una Agenda 21 Local.

Després d'un extens procés participatiu, Barcelona va concretar la seva Agenda 21 en el Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat 2002-2012, un document àmpliament consensuat que definia principis, objectius i línies d'acció per avançar vers una ciutat millor.

El Compromís va ser durant deu anys el full de ruta de la ciutat. Amb més de 800 organitzacions implicades, la xarxa de signants ha treballat per assolir els objectius compartits, amb un ampli ventall d'iniciatives transformadores dutes a terme per les empreses, les associacions cíviques i professionals, els sindicats, les fundacions, les universitats, les escoles i els diferents àmbits i districtes de l'Administració municipal.

L'any 2012, després d'aquests primers 10 anys de treballs intensos, Barcelona va signar un nou **Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat (2012-2022)** que just ara compleix 5 anys i que està en procés de revisió per encarar els principals reptes que encara la ciutat en els propers anys.

5. Recursos

A continuació, us facilitem una llista àmplia, no només d'organismes i administracions que vetllen pel medi ambient a casa nostra i a Europa en general, sinó també de col·lectius, entitats i organitzacions que treballen per un desenvolupament sostenible arreu.

5.1 Generals

- Departament de Medi Ambient Generalitat de Catalunya
- Servei de Medi Ambient Diputació de Barcelona
- Web de Medi Ambient de l'Ajuntament de Barcelona
- Barcelona + Sostenible
- Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat. Àrea de Medi Ambient de la Diputació de
- Entitat del Medi Ambient de l'AMB
- Ministerio de Agricultura, Alimentación y Medio Ambiente
- Agència Europea del Medi Ambient
- International Council for Local Environmental Initiatives
- Pàgina de les Nacions Unides per al desenvolupament sostenible

5.2. Entitats

Llistat d'algunes entitats ecologistes amb informació i recursos de diversos àmbits relacionats amb la protecció del medi ambient i la sostenibilitat.

- Ecologistes en acció
- WWF/Adena
- Greenpeace Espanya
- Fundación Ecología y Desarrollo: Informació tècnica d'empreses i productes
- Barrinar cap a la sostenibilitat
- Espai Ambiental
- Ateneus de Fabricació
- Sostenible, revista de la xarxa ciutats i pobles cap a la sostenibilitat
- Acció Natura

5.3. Biodiversitat

Recursos sobre la diversitat biològica, la conservació de les espècies i l'ús sostenible dels recursos.

- DEPANA: Lliga per la Defensa del Patrimoni Natural

- Eco-union: Associació de professionals pel medi ambient
- Genab - Grup ecologista del nucli antic de Barcelona
- Conferència sobre la Diversitat Biològica
- Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF, UABO)
- Catàleg d'espècies del món
- Associació per la Defensa de la Natura

5.4. Aigua

Recursos centrats en l'aigua, la seva gestió, el tractament, el transport, la disponibilitat i els usos que se'n fa.

- Aigua és vida
- Plataforma de la defensa
- Agència Catalana de l'Aigua
- Secció divulgativa de la web de l'Agrupació de Serveis d'Aigua de Catalunya
- Associació Catalana d'Amics de l'Aigua
- Document que ofereix informació sobre l'ús eficient de l'aigua a les ciutats
- Aula de l'aigua
- Comunitat Minera Olesana, la Cooperativa de l'Aigua

5.5. Energia

Recursos sobre energia centrats en els problemes globals produïts per l'ús massiu de combustibles fòssils i l'energia nuclear, i en la difusió d'alternatives com les energies renovables.

- Agència de l'Energia de Barcelona
- Associació de Professionals de les Energies Renovables de Catalunya
- Associació d'Empreses d'Energies Renovables (APPA)
- Institut Català d'Energia (ICAEN)
- Instituto para la Diversificación y el Ahorro de la Energía (IDAE)

- Associació espanyola de fabricants de la indústria fotovoltaica
- Centro de Estudios de la Energía solar
- Grup de científics per un futur sense nuclear
- Som Energia
- Fundació Terra

5.6. Mobilitat

Recursos que fomenten la mobilitat sostenible, la qual permet el transport a uns costos socials i ambientals menors i se sustenta en tres pilars fonamentals: la racionalització de l'ús del vehicle privat, la potenciació del transport públic i la planificació territorial adequada.

- Associació per a la Promoció del Transport Públic (PTP)
- Amics de la Bici
- BACC (Bicicleta Club de Catalunya)
- Biciclot Oferta d'activitats i serveis per a la promoció de l'ús de la bicicleta
- Grup cicloturista la Farinera del Clot
- Portal sobre mobilitat promogut per la Generalitat de Catalunya
- Amics del Bus
- StopPujades
- Biciosxs: taller d'autoreparació de bicicletes
- Grup Ciclista Panteres Grogues

5.7. Materials i residus

Informació relacionada amb la generació de residus, el seu impacte ambiental i la seva gestió de cara a seguir les 3Rs de l'ecologia: Reduir, Reutilitzar i Reciclar.

- Agència de Residus de Catalunya
- Agència d'Ecologia Urbana de Barcelona
- Centre de Recursos per a les Associacions Juvenils de Barcelona. Cessió gratuïta de Vaixel·la i Gots reutilitzables

- eCRAC. Vaixelles, bosses compostables, compostadors...
- Ecoreciclat. Material d'oficina ecològic

• Andròmines: recollida, tractament, recuperació i venda de material elèctric i electrònic.

• SISOSCAT – Societat de la Informació Solidària i Sostenible de Catalunya. Promou l'accés a la societat de la informació i a les noves tecnologies d'aquells sectors socials més desfavorits.

• Banc de Recursos: Recollida de materials d'empreses i particulars

• NTA - Noves Tecnologies per a l'Àfrica: Recullen material informàtic que reparen per a projectes educatius a l'Àfrica

• Roba Amiga. Recollida de roba

• Deixalleries de l'AMB

• Web del gremi de recuperadors de Catalunya

• Ecoembalatges d'Espanya Dades de recollida selectiva i contenidors

• Empresa de venda de compostadors i altres accessoris

5.8. Construcció

L'edificació sostenible té com a objectiu la reducció de l'impacte ambiental de la construcció d'habitatges mitjançant la progressiva adquisició d'estratègies de tancament dels cicles de materials que hi estan implicats.

• Agenda de la Construcció Sostenible

• Pàgina de l'àrea de mediambient del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya

• La Tercera Pell, Arquitectura en bioconstrucció

• Institut de Permacultura Montsant

• Permacultura-BCN

• CelObert, arquitectura i urbanisme sostenible

• La Col, Cooperativa d'Arquitectes

5.9. Consum responsable i comerç just

Recursos relacionats amb el consum responsable, és a dir, un consum que està orientat al foment d'activitats respectuoses amb la natura i amb les persones.

- Oficina Municipal d'Informació al Consumidor (OMIC)
- Pam a pam: mapa col·laboratiu de Catalunya que mostra punts de consum responsable i Economia Solidària, una iniciativa de SETEM i la Xarxa d'Economia Solidària (XES)
- Organització de Consumidors i Usuaris de Catalunya (OCUC)
- Xarxa de Consum Solidari
- FETS: Finançament Ètic i Solidari. Informació sobre banca ètica
- Intermon
- Setem (coordinació de campanyes de comerç just, cafè, tèxtil, etc.)
- Informació sobre consum responsable
- Revista Opcions: Informació per al consum responsable

5.10. Educació ambiental

Recursos orientats a l'educació per a la sostenibilitat, com a paradigma de futur davant els valors vigents que guarden una estreta relació amb les activitats econòmiques del nostre món globalitzat.

- CRBS – Centre de Recursos Barcelona Sostenible
- Fundació Terra: organització que promou la sensibilització ambiental i les energies renovables
- Aula Ambiental de la Sagrada Família
- Aula Ambiental de les Corts (Centre Cívic Can Déu)
- Viu la Terra
- Aula Ambiental Bosc Turull
- La Fàbrica del Sol

5.11. Horts urbans

- Hort urbà: Cultius i consells pràctics
- Ecohortus
- La Botiga de l'Hort Urbà

- Pla BUIITS

5.12. Voluntariat

- Xarxa de Voluntariat Ambiental
- Voluntariat Ambiental a Catalunya
- Projecte Boscos